

Cuprins

CARTEA ÎNȚI

Capitolul I	
ANTHONY PATCH	9
Capitolul II	
PORTRETUL UNEI SIRENE	36
Capitolul III	
MAESTRUL SĂRUTURILOR.....	78

CARTEA A DOUA

Capitolul I	
CLIPA DE GRAȚIE	133
Capitolul II	
BANCHETUL.....	191
Capitolul III	
MANDOLINA SPARTĂ	258

CARTEA A TREIA

Capitolul I	
O CHESTIUNE DE CIVILIZAȚIE.....	307
Capitolul II	
O CHESTIUNE DE ESTETICĂ.....	351
Capitolul III	
NU CONTEAZĂ!	395

F. Scott Fitzgerald, *The Beautiful and Damned*

Copyright © 1922 by Charles Scribner's Sons
All rights reserved

© 2008, 2012 by Editura POLIROM, pentru traducerea în
limba română

Această carte este protejată prin copyright. Reproducerea integrală sau parțială, multiplicarea prin orice mijloace și sub orice formă, cum ar fi xeroxarea, scanarea, transpunerea în format electronic sau audio, punerea la dispoziția publică, inclusiv prin internet sau prin rețele de calculatoare, stocarea permanentă sau temporară pe dispozitive sau sisteme cu posibilitatea recuperării informațiilor, cu scop comercial sau gratuit, precum și alte fapte similare săvârșite fără permisiunea scrisă a deținătorului copyrightului reprezintă o încălcare a legislației cu privire la protecția proprietății intelectuale și se pedepsesc penal și/sau civil în conformitate cu legile în vigoare.

Pe copertă: Georges Barbier (1882-1932), *Bucuria zilei*, 1920

www.polirom.ro

Editura POLIROM

Iași, B-dul Carol I nr. 4 ; P.O. BOX 266, 700506
București, Splaiul Unirii nr. 6, bl. B3A, sc. 1, et. 1,
sector 4, 040031, O.P. 53, C.P. 15-728

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României :

FITZGERALD, SCOTT F.

Cei frumoși și blestemați / F. Scott Fitzgerald; trad. din lb. eng.
și note de Ciprian Șiulea. – Ed. a 2-a. – Iași : Polirom, 2012

ISBN print: 978-973-46-2792-9

ISBN ePub: 978-973-46-3102-5

ISBN PDF: 978-973-46-3103-2

I. Șiulea, Ciprian (trad.)

821.111(73)-31=135.1

Printed in ROMANIA

F. SCOTT
FITZGERALD

Cei frumoși
și blestemați

Traducere din limba engleză
și note de Ciprian Șiulea

POLIROM
2012

Se îndreptau spre est prin Indiana aridă și neîn-sufletită, iar ea ridicase privirea de la una din iubitele ei reviste de cinema ca să-și dea scama că o conversație banală devenise brusc gravă.

Anthony se încruntă, privind pe geamul vagonului. În timp ce calea ferată trecea peste un drum de țară, un fermier apăru pentru o clipă în căruța sa; mesteca un pai și părea să fie același fermier pe lângă care trecuseră deja de zece ori, stînd tăcut, ca un semn rău. Încruntarea lui Anthony se accentuă în timp ce se întorcea spre Gloria:

— Mă îngrijorezi, replică el, îmi pot imagina că mi-aș *dori* o altă femeie în anumite circumstanțe pasagere, dar nu-mi pot imagina că aș lua-o.

— Dar nu gîndesc în felul ăsta, Anthony. Nu pot să-mi pierd timpul rezistînd lucrurilor care mă tentează. Soluția mea e să nu le vreau – să nu vreau pe nimeni în afară de tine.

— Totuși, cînd mă gîndesc că pur și simplu se poate întîmpla să-ți placă de cineva...

— Ah, nu fi prost! exclamă ea. Nu poate fi ceva întîmplător. Și nici nu-mi pot imagina așa ceva.

Asta puse un punct apăsător conversației. Atenția constantă a lui Anthony o făcea să fie mai fericită în compania lui decît în a oricui altcuiva. Cu siguranță îi plăcea de el – îl iubea. Astfel că vara începu aproape la fel ca aceea dinainte.

Exista, totuși, o schimbare radicală în cadrul menajului. Scandinava cu inimă de gheață, al cărei gătit auster și ale cărei maniere sardonice de a servi masa o necăjiseră atît de mult pe Gloria, lăsă locul unui japonez extrem de eficient, pe nume Tanalahaka, dar care mărturisi că răspunde oricărei chemări care include cele două silabe „Tana”.

Tana era neobișnuit de mic chiar și pentru un japonez și manifesta convingerea oarecum naivă că e un om de lume. În ziua în care ajunsese, trimis de „Agenția de personal japonez de încredere R. Gugimoniki”, îl chemase pe Anthony în camera lui,

ca să-i arate comorile pe care le avea în geamantan. Acestea includeau o bogată colecție de cărți poștale japoneze, pe care încercă să i le explice pe loc angajatorului său, una câte una și în mare detaliu. Printre ele erau și câteva evident pornografice, de origine americană, deși producătorii omisese, modești, să-și menționeze numele și adresa. Apoi scoase câteva obiecte lucrate de el – o pereche de pantaloni americani, pe care îi făcuse singur, și două seturi de lenjerie din mătase solidă. Îl informă pe Anthony, confidențial, asupra scopului în care acestea erau păstrate. Următorul exponat era o copie destul de bună a unei gravuri a lui Abraham Lincoln, căruia îi imprimase trăsături ale feței inconfundabil japoneze. În cele din urmă apărură un flaut; îl făcuse singur, dar era stricat; avea de gând să-l repare în curînd.

După aceste formalități amabile, despre care Anthony presupuse că sînt obișnuite în Japonia, Tana îi ținu un discurs despre relația dintre stăpîn și servitor, din care Anthony înțelese că acesta lucrase la case mai mari, dar întotdeauna se certase cu ceilalți servitori pentru că aceștia nu erau onești. Discutară o grămadă despre cuvîntul „onest”, iritîndu-se chiar unul pe celălalt, deoarece Anthony susținea cu încăpăținare că Tana încerca să spună „viespi”¹, și chiar se apucă să bîzîie ca o albină și să dea din brațe pentru a imita aripile.

După trei sferturi de oră Anthony fu eliberat, primind însă calde asigurări că vor mai avea conversații plăcute în care Tana îi va spune „cum facem lucruri în țaaara mea”.

Astfel a decurs debutul locvace al lui Tana în casa gri – iar el își ținu promisiunea. Deși era conștiincios și onorabil, era, indiscutabil, și extrem de plictisitor. Părea incapabil să-și controleze limba,

1. În engleză, *hornets* („viespi”), pronunția japoneză stilcîtă a lui *honest* („onest”) pe care Anthony i-o atribuie lui Tana.

uneori trecînd de la un paragraf la altul cu o expresie vecină cu durerea în ochii lui mici și căprui.

Duminica și luna după-amiaza citea paginile de umor ale ziarelor. Un desen animat înfățișînd un valet japonez glumeț îl distra enorm, deși pretinse că protagonistul, care lui Anthony i se părea clar oriental, avea de fapt față de american. Problema cu banda desenată era că, atunci cînd, ajutat de Anthony, reușea să citească textele ultimelor trei imagini și să le integreze în context, cu o concentrare care ar fi fost mai potrivită pentru *Critica* lui Kant, uitase complet despre ce era prima imagine.

La mijlocul lui iunie, Anthony și Gloria aniversară primul an de căsnicie dîndu-și o „întîlnire”. Anthony bătu la ușă, iar ea alergă să-i deschidă. Apoi se așezară pe canapea, spunîndu-și acele nume pe care le inventaseră unul pentru celălalt, combinații noi ale unor vorbe de alint vechi de cînd lumea. Însă această „întîlnire” nu fu urmată de un „noapte bună” șoptit, cu extazul lui plin de regrete.

Spre sfîrșitul lui iunie oroarea puse ochii pe Gloria și o lovi, înspăimîntînd-o și aruncînd sufletul ei strălucitor înapoi cu o jumătate de generație. Apoi dispăru încet, căzînd iarăși în întunericul impene-trabil din care venise, dar luînd nemiloasă tainul ei de tinerețe.

Cu un simț dramatic infailibil, alese ca decor o mică gară dintr-un orașel mizerabil de lîngă Portchester. Peronul gării era pustiu ca o prerie toată ziua, expus soarelui galben și prăfos și privirii aceluia tip nesuferit de om de la țară care trăiește lîngă metropolă și care și-a dobîndit inteligența ieftină ocolînd urbanitatea acesteia. O duzină de asemenea mitocani, cu ochi congestionați și siniștri ca niște sperietori de ciori, văzură incidentul. Acesta pătrunse cu greu în mințile lor confuze și greoaie, fiind înțeles fie ca o glumă grosolană, fie, în cel

mai bun caz, ca o „rușine”. Între timp, acolo, pe peron, lumea își pierde o parte din strălucirea ei.

Anthony petrecuse toată după-amiaza caniculară lângă o carafă cu scotch, împreună cu Eric Merriam, în timp ce Gloria și Constance Merriam înotau și făceau plajă la Beach Club, Constance sub o umbrelă cu dungă, iar Gloria întinzându-se senzual pe nisipul moale și fierbinte, bronzându-și picioarele ei inevitabile. Mai târziu, toți patru ciuguliseră din niște sendvișuri nedorite; apoi Gloria se ridicase, bătându-l pe Anthony pe genunchi cu umbrela ca să-i atragă atenția.

— Trebuie să plecăm, dragă.

— Acum?

Se uită la ea fără chef. În acel moment nimic nu i se părea mai important decât să lenevească în umbra verandei, bînd scotch cu apă în timp ce gazda lui rememora interminabil detaliile cine știe cărei campanii politice uitate.

— Chiar trebuie să plecăm, repetă Gloria. Putem lua un taxi pînă la gară... Hai, Anthony! ordonă ea pe un ton imperios.

— Ei, haideti acum...

Înterupt din polologhia lui, Merriam înșiră obiecțiile convenționale, în același timp umplînd provocator paharul oaspetelui său cu un cocteil care ar fi trebuit sorbit în zece minute. Dar cînd Gloria spuse nervoasă „*Trebuie să plecăm!*”, Anthony îl bău dintr-o înghițitură, se ridică în picioare și se înclină ceremonios în fața gazdelor lui.

— Se pare că „trebuie”, spuse el puțin țițnos.

Peste cîteva clipe mergea în spatele Gloriei pe aleea din grădină, printre tufișuri înalte de trandafiri, ale căror frunze tinere de iunie erau atinse ușor de umbrela ei. Cîtă insensibilitate, se gîndi el în timp ce ajungeau la șosea. Simțea, cu o naivitate rănită, că Gloria nu ar fi trebuit să întrerupă o asemenea distracție nevinovată. Whisky-ul liniștise și clarificase gîndurile învălmășite din capul său.

Își dădu seama că ea mai avusese de câteva ori aceeași atitudine. Trebuia oare să renunțe la momentele plăcute la o simplă atingere a umbrelei sau o fluturare a genelor ei? Potrivnicia lui se transformă în resentiment, care cresc în el ca un val de neoprit. Nu spuse nimic, inhibându-și pervers dorința de a-i face reproșuri. Găsiră un taxi în fața hanului și merșeră în tăcere spre gară...

Apoi Anthony își dădu seama ce voia – să-și impună voința în fața acestei fete reci și impene-trabile, să obțină în urma unei magnifice inițiative aceea putere care i se părea infinit dezirabilă.

— Hai să vizităm familia Barnes, spuse el fără s-o privească. Nu am chef să merg acasă.

Doamna Barnes, născută Rachael Jerryl, avea o casă de vară la cițiva kilometri de Redgate.

— Am fost la ei alaltăieri, răspunse ea scurt.

— Sînt sigur că s-ar bucura să ne vadă.

Simțind că tonul nu fusese suficient de apăsător, își făcu, încăpăținat, curaj și adăugă:

— Vreau să mergem acolo. Nu am nici o dorință să mergem acasă.

— Iar cu nu am nici o dorință să merg la ei.

Brusc, se priviră în ochi.

— Păi, Anthony, spuse ea agasată, e duminică seara și probabil au musafiri la cină. De ce să mergem la ora asta...

— Atunci de ce nu am putut să rămînem unde eram? izbucni el. De ce să mergem acasă, cînd ne simțeam atît de bine? Ne invitaseră la cină.

— Din obligație. Dă-mi banii și o să cumpăr cu bilete.

— Nici nu mă gîndesc! N-am nici un chef să merg cu nenorocitu' ăla de tren în care o să ne sufocăm.

— Anthony, te porți de parcă ai fi pilit!

— Dimpotrivă, sînt perfect treaz.

Dar vocea lui era ușor răgușită, iar ea știa cu certitudine că asta nu e adevărat.

— Dacă ești treaz, atunci o să-mi dai banii pentru bilete.

Dar era prea târziu pentru a-i vorbi în felul acesta. În mintea lui nu era decât o singură idee – că Gloria e egoistă, că întotdeauna a fost egoistă și că va continua să fie astfel dacă el nu se impunea, aici și acum, ca stăpîn al ei. Asta era cea mai bună ocazie, de vreme ce ea îl privase de o plăcere doar din capriciu. Hotărîrea lui se întări, luînd pentru o clipă forma unei uri mohorîte și placide.

— Eu nu mă urc în tren, spuse el, cu vocea tremurîndu-i ușor din cauza furiei. Mergem la familia Barnes.

— Nu merg! țipă ea. Dacă tu o să mergi, eu mă duc singură acasă.

— Păi atunci du-te.

Fără un cuvînt, Gloria se întoarse spre casa de bilete; Anthony își aminti deodată că ea avea ceva bani și că nu acesta era tipul de victorie pe care el și-l dorea, pe care trebuia să-l aibă. Făcu un pas după ea și o prinse de braț.

— Uite ce e, murmură el, *nu* te duci singură!

— Ba mă duc – Anthony!

Exclamația venise în momentul în care încerca să se desprindă de el, nereușind decât să-l întărească strînsoarea. Anthony o privea cu ochii îngustați, răutăcioși.

— Dă-mi drumul!

Țipătul ei era aprig.

— Dacă ai măcar *un strop* de decență, o să-mi dai drumul!

— De ce?

El știa de ce. Dar ținînd-o acolo simțea o mîndrie confuză, chiar dacă ușor nesigură.

— Mă duc acasă, înțelegi? Iar tu o să-mi dai drumul!

— Nu, n-o să-ți dau.

Ochii ei ardeau acum.

— Vrei să faci o scenă aici?